

Luleå 2020-02-20

Region Västerbotten

Svenska Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade

Bakgrund

Sedan 2006 driver Svenska Röda Korset ett behandlingscenter i Skellefteå för personer med flyktingbakgrund, med trauma från tortyr, krig och flykt. Centret har filialer i Luleå och Umeå, och har hela Norr- och Västerbotten som upptagningsområde.

Sedan 2016 finns en överenskommelse med båda regionerna om en IOP, Idéburet offentligt partnerskap, som grundas på ett gemensamt arbete mellan regionerna och Röda Korsets behandlingscenter för målgruppens tillgång till behandlingsinsatser, där Röda Korsets behandlingscenter bedriver arbetet, och detta finansieras gemensamt mellan regionerna och Svenska Röda Korset. Nuvarande överenskommelse löper ut i december 2020, och från 2021 behövs således överenskommas om hur fortsättningen ska se ut. Då verksamheten är beroende av framförhållning är det av betydelse att en sådan kan göras i god tid innan årsskiftet.

Verksamhet

Huvudsyftet med verksamheten är psykologisk traumabehandling i kombination med fysioterapi. Detta kompletteras med omfattande psykosociala insatser via kurator, samt stödinsatser för anhöriga – specifikt inriktat på barn, där vi har stöd för barnfamiljer samt stödgrupper för barn och föräldrar.

Sedan partnerskapet ingicks har behoven ökat kraftigt – med ökat remissinflöde från 103 stycken 2015 till 170 stycken 2019. Vi har fått tillskott av medel från Socialdepartementet under flera års tid, och Svenska Röda Korset bidrar också med en större egen finansiell insats, vilket gjort att vi kunnat utöka verksamheten med fler tjänster. Detta har gjort att antalet behandlingstimmar ökat från 1336 till 2316, att vi kunnat satsa mer på anhörigstöd och psykosocialt stöd, samt att stödverksamheten för barn och familjer tillkommit. Trots kraftigt ökad behandlingskapacitet har vi i dagsläget svårt att möta behovet och vi har för närvarande en väntetid på sex-åtta månader för behandling. Vi ser det därför som mycket angeläget att kunna bibehålla verksamheten för denna mycket utsatta målgrupp.

Våra besöksadresser

Swedish Red Cross

Croix-Rouge Suédoise

Cruz Roja Sueca

الصليب الأحمر السويدي

Member of the International
Federation of Red Cross and
Red Crescent Societies

Stationsgatan 12
931 31 Skellefteå

Tel: 0910-71 78 52

E-post
rkc.skelleftea@redcross.se
Webbida
www.redcross.se

Gironummer
900 800-4

Organisationsnummer
802002-8711

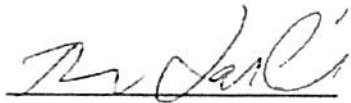
Finansiering

I dagsläget står Svenska Röda Korset och Socialdepartementet för den absolut största delen av finansieringen av vården, som är riktad helt till regionernas patienter. Tillsammans står regionerna för 23 % av finansieringen, Västerbottens del är i dagsläget 14 % av kostnaderna för verksamheten. Västerbottens andel av inkommande remisser är 66 %.

Från 2021 räknar avdelning Hälsa och Vård inom Svenska Röda Korset att få minskade medel från Socialdepartementet med hälften, vilket kommer innebära en betydande minskning av intäkter till centret. Vi behöver därför för att kunna bibehålla verksamheten på nuvarande nivå ett tillskott av medel.

Vi föreslår nu att en ny överenskommelse kring Idéburet offentligt partnerskap med start 2021 skrivs med region Norrbotten. Då behoven väntas kvarstå, förslagsvis som tidigare för en treårsperiod med möjlighet till förlängning 1 + 1 år. Vi föreslår ett belopp på 2.100.000 med årliga uppskrivningar på samma sätt som inom regionens verksamheter. Detta, samt innehåll i partnerskapet är något vi självklart vill diskutera vidare med er.

För Svenska Röda Korset

Therése Landin
Verksamhetschef
Röda Korsets Behandlingscenter Skellefteå
0910-717 855
therese.landin@redcross.se

Ulrika Wickman
Avdelningschef
Hälsa och vård
040-326520
ulrika.wickman@redcross.se

Bilaga: Underlag till fullmäktige gällande prövning om förnyad IOP, överenskommelse om Idéburet offentligt partnerskap, från 2021.

Våra besöksadresser

Member of the International
Federation of Red Cross and
Red Crescent Societies

Swedish Red Cross

Stationsgatan 12
931 31 Skellefteå
Tel: 0910-71 78 52

Croix-Rouge Suédoise

E-post
rkc.skelleftea@redcross.se
Webbida
www.redcross.se

Cruz Roja Sueca

Gironummer
900 800-4

الصليب الأحمر السويدي

Organisationsnummer
802002-8711

Underlag till fullmäktige gällande prövning om förnyad IOP, överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap, från 2021.

Bakgrund

Sedan 2006 driver Svenska Röda Korset ett behandlingscenter i Skellefteå för personer med flyktningbakgrund, med trauma från tortyr, krig och flykt. Centret har filialer i Luleå och Umeå, och har hela Norr- och Västerbotten som upptagningsområde. Behandlingscentret ingår i Svenska Röda Korsets avdelning Hälsa och vård.

Sedan 2016 finns en överenskommelse med båda regionerna om en IOP (Idéburet offentligt partnerskap), där regionerna står för en ekonomisk grund, och det finns samarbete mellan regionerna och Röda Korsets Behandlingscenter. Nuvarande överenskommelse löper ut i december 2020, och från 2021 behövs således överenskommelse om hur fortsättningen ska se ut. Då personalplaneringen är beroende av överenskommelsen är det av betydelse att en sådan kan göras i god tid innan årsskiftet.

Verksamhet

Syftet med verksamheten är främst psykologisk traumabehandling i kombination med fysioterapi, för patienter med trauma från krig, tortyr och flykt. Vi arbetar med patienter från 16 år och uppåt, oavsett legal status. Då de flesta av våra patienter också lever i svåra situationer, och som grupp är extra utsatta och sårbara, är en viktig del av verksamheten också psykosocialt stöd för patienter och anhöriga.

Verksamheten bedrivs i enlighet med HSL, och har ett fortlöpande kvalitetsarbete, detaljer kring detta återfinns i vår årliga verksamhetsberättelse, patientsäkerhetsberättelse, samt de tre skriftliga uppföljningar vi redovisar till regionerna varje år.

Ungefär två tredjedelar av våra patienter är asylsökande, en tredjedel har uppehållstillstånd. Andelen med uppehållstillstånd har ökat något de senaste två åren. Flera av de asylsökande patienterna har fått samtliga avslag på sin ansökan, men endast ett fåtal är regelrätt papperslösa. Andelen kvinnor har ökat från 27 % 2017 till 41 % 2019.

Våra besöksadresser

Member of the International
Federation of Red Cross and
Red Crescent Societies

Swedish Red Cross

Stationsgatan 12
931 31 Skellefteå
Tel: 0910-71 78 52

Croix-Rouge Suédoise

E-post
rkc.skelleftea@redcross.se
Webbida
www.redcross.se

Cruz Roja Sueca

Gironummer
900 800-4

الصليب الأحمر السويدي

Organisationsnummer
802002-8711

Juridisk status

■ Asylsökande ■ TUT/PUT ■ Papperslösa

Andel kvinnor/män

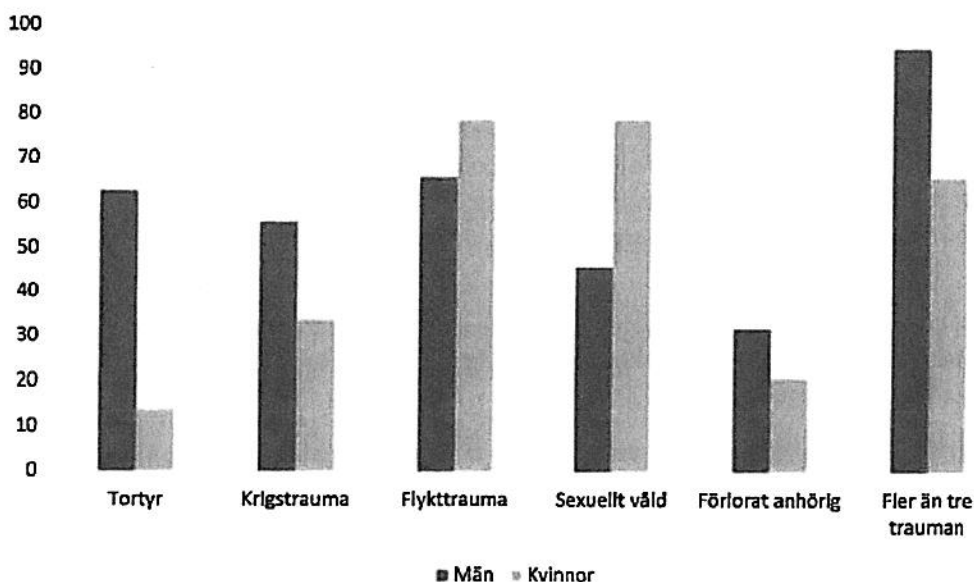
■ Män ■ Kvinnor

Av patienterna har drygt 40 % utsatts för tortyr, många av dessa har suttit fängslade i flera år och torterats, andra under veckor eller månader, och några har fängslats upprepade gånger. Under fängelsevistelserna har de sett medfångar dö av sina skador, och många har utöver de psykologiska trauman de bär på även somatiska skador och smärtproblematik.

Nära 80 % av kvinnorna och 46 % av männen har utsatts för sexuellt våld, vanligen våldtäkter. Många är utsatta upprepade gånger, av flera gärningsmän. Det sexuella våldet är vanligt under fängelsevistelser, som en konsekvens av väpnad konflikt och social oro, men också mycket vanligt under flykten. 25 % av patienterna har förlorat anhöriga genom traumatiska händelser.

De allra flesta av våra patienter, över 80 %, har upplevt fler än tre traumatiska händelser, många har en bakgrund med trauma under uppväxten som sedan förvärrats genom senare upplevelser.

Patienternas bakgrund, procent som upplevt viss typ av trauma:

Våra beställningsadresser

Member of the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies

Swedish Red Cross

Stationsgatan 12
931 31 Skellefteå
Tel: 0910-71 78 52

Croix-Rouge Suédoise

Epost
rkc.skelleftea@redcross.se
Webbida
www.redcross.se

Cruz Roja Sueca

Gironummer
900 800-4

الصلوب الأحمر السويدي

Organisationsnummer
802002-8711

Varje konventionsstat skall i sitt rättssystem säkerställa att offret för en tortyrhandling erhåller upprättelse och erhåller en verkställbar rätt till en rimlig och adekvat gottgörelse, varmed även förstås medel för ett så fullständigt återvinnande av hälsa som möjligt.

FN:s tortyrkonvention, artikel 14. Ratificerad av Sverige 1985.

Vi erbjuder Individuell psykologisk behandling, med metoder anpassade för traumabehandling fysioterapi, psykosocialt stöd samt stöd till anhöriga, många patienter deltar även i gruppbehandling med medicinsk och traumafokuserad yoga.

Varför traumabehandling?

HUMANITÄRA SKÄL	SAMHÄLSEKONOMISKA SKÄL	HÄLSOEKONOMI
Tortyr och krigstrauma orsakar stort psykiskt och kroppsligt lidande.	Trauma påverkar möjligheten till integration negativt, och minskar arbetsförmågan, då det påverkar bland annat koncentration, förmåga att lära nytt, minne, sömn.	Traumatiserade personer har en högre frekvens av flera sjukdomar, däribland hjärtsjukdom, diabetes, kronisk smärta, samt annan psykisk sjukdom.
Komplex posttraumatisk stress läker inte av sig själv, och mediciner kan endast lindra, inte bota.	Även barnens skolprestationer påverkas av att leva med traumatiserade föräldrar – och givetvis även i de fall barnen själva är traumatiserade.	Vård- och medicinkonsumtionen i gruppen är hög. Många söker upprepat akut, pga psykosomatiska besvär, och får i den somatiska vården behandling som inte är till hjälp.
Barn som växer upp med traumatiserade föräldrar har högre frekvens av egen psykisk ohälsa genom livet.		
Upprepade trauman minskar livslängden.		
Målgruppen är utsatt på flera sätt och riskerar att inte få adekvat vård inom den ordinarie sjukvården, pga legal status, språkproblem, bristande kunskap hos vårdpersonal om krigs- och tortyrtrauma.		

Jag har inte haft några mardrömmar på flera veckor – efter 10 år! Nu sover jag hela natten, och orkar jobba bättre.

Jag har varit på akuten varje månad, men sen vi började jobba med kroppen har jag inte alls varit där

Våra besöksadresser

Member of the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies

Swedish Red Cross
Stationsgatan 12
931 31 Skellefteå
Tel: 0910-71 78 52

Croix-Rouge Suédoise
Epost
rkc.skelleftea@redcross.se
Webbida
www.redcross.se

Cruz Roja Sueca
Gironummer
900 800-4

الصليب الأحمر السعودي
Organisationsnummer
802002-8711

Värde med att bedriva vården i nuvarande form

Inom Röda Korset finns en specifik kunskap kring målgruppen

- Tillhör Svenska Röda Korsets avdelning Hälsa och vård, som har sex behandlingscenter runt om i Sverige.
- Då vi arbetar specifikt med detta är vi specialiserade på området. Samverkan nationellt och internationellt med andra traumacenter inom och utanför Röda Korset.
- Medlemmar i IRCT, International Rehabilitation Council for Torture Victims, med tillgång till uppdaterad kunskap och information från hela världen.
- Samtlig behandlingspersonal har utbildning kring trauma, traumafokuserade behandlingsmetoder och dessutom specifik metodik kring flyktingskap och flykttrauma, inkluderande metod att arbeta med personer i osäkra asylsituationer.
- Kunskap om och erfarenhet av traumaarbete med tolk.

Att behandlingen utförs av Svenska Röda Korset har ett egenvärde för målgruppen

- Målgruppen har ofta förtroende för Röda Korset, som man stött på i andra sammanhang och fått hjälp av i hemlandet/under flykten. Många har misstro mot myndigheter och psykiatri.
- Kurativt arbete, med mycket stöd och insatser kring patienternas och familjernas sociala situation, såväl för att navigera i det svenska samhället som för att främja delaktighet och sociala aktiviteter.
- Närmare till att ta stöd av Svenska Röda Korsets övriga funktioner såsom familjeefterforsk/familjeåterförening, migrationsrådgivning, ungdomsgrupper, språkträning, frivilligarbete

IOP som form

IOP, eller Idéburet offentligt partnerskap är en överenskommelse som kan göras mellan en offentlig part och en idéburen aktör. Överenskommelsen bygger på ett samarbete mellan parterna, där båda bidrar med någon form av resurser, för att uppnå ett allmännyttigt ändamål. När det handlar om en icke-ekonomisk verksamhet kan en IOP ingås utan någon beloppsgräns.

I december 2019 kom en utredning från Statens offentliga utredningar (SOU 2019:56), tillsammans med en vägledning, som beskriver när IOP:er kan upprättas. Röda Korsets Behandlingscenter beskrivs som ett av exemplen i vägledningen på när IOP kan användas, utifrån att den till största delen finansieras av offentliga medel samt organisationens egna medel, inga patientavgifter tas ut och vården är tillgänglig för alla inom målgruppen på lika villkor. Det beskrivs också finnas en unik kompetens inom verksamheten.

I den IOP som gäller för perioden 2016-2020 ingår ett antal föreläsningar varje år på begäran från regionerna, samt samverkan i frågor som rör målgruppen. Under perioden har förfrågningarna om föreläsningar ökat, vi har samverkansmöten med exempelvis asylpsykiatri, och har också märkt en

Våra besöksadresser

Member of the International
Federation of Red Cross and
Red Crescent Societies

Swedish Red Cross

Stationsgatan 12
931 31 Skellefteå
Tel: 0910-71 78 52

Croix-Rouge Suédoise

Epost
irk.skelleftea@redcross.se
Webbida
www.redcross.se

Cruz Roja Sueca

Gironummer
900 800-4

الصليب الأحمر السويدي

Organisationsnummer
802002-8711

Ökad efterfrågan på konsultationer från regionens personal. Det sker också samverkan med vården kring flera patienter. Samverkan är således en viktig del av en överenskommelse, och något att bygga vidare på.

En IOP skrivs utan specifika, detaljerade överenskommelser, vilket innebär en flexibilitet för att bäst kunna möta målgruppens behov. Den skrivs också över något längre tid, vilket möjliggör långsiktig planering, nog så viktigt utifrån personal och kompetensfrågor, samt för kontinuitet i behandlingen för målgruppen. Utifrån dessa faktorer ser vi IOP som en önskvärd samverkansform även framöver.

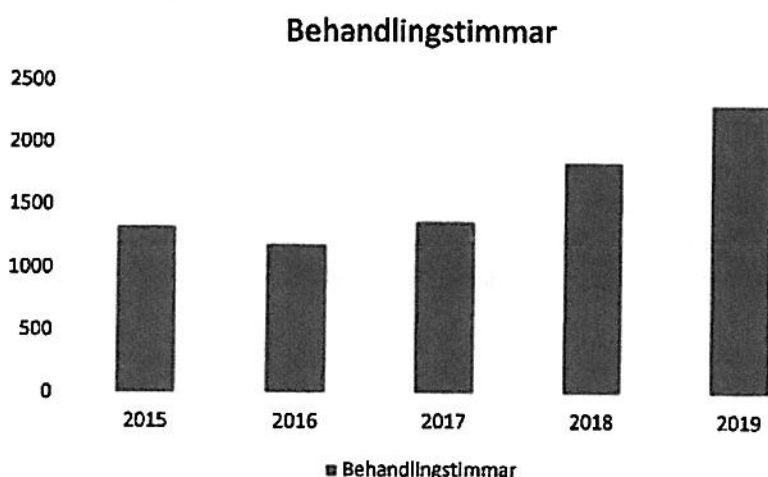
Verksamhetens utveckling sedan överenskommelsen 2015

Behovet av vård för målgruppen har ökat de senaste åren. 2015 inkom 103 remisser, 2019 var siffran 169. Utifrån detta har avdelning Hälsa och vård de senaste åren fått extra stöd av regeringsmedel, men också utökad del av Röda Korsets interna medel för att kunna utöka behandlingsverksamheten, samt kunna införa anhörigstöd och stödverksamhet för barn som anhöriga.

Personalgruppen består i dagsläget av åtta personer, som tillsammans bemannar mottagning i Skellefteå, Umeå och Luleå.

- 0,5 verksamhetschef
- 3,5 psykologer
- 1 fysioterapeut
- 1 kurator
- 1 verksamhetsutvecklare (ansvarig för barnverksamheten)
- 1 administratör

Antalet behandlingstimmar vid centret har därför ökat enligt nedanstående diagram, från 1336 timmar 2015 till 2316 timmar 2019.

Våra besöksadresser

Member of the International
Federation of Red Cross and
Red Crescent Societies

Swedish Red Cross

Stationsgatan 12
931 31 Skellefteå
Tel: 0910-71 78 52

Croix-Rouge Suédoise

E-post
rtc.skelleftea@redcross.se
Webbida
www.redcross.se

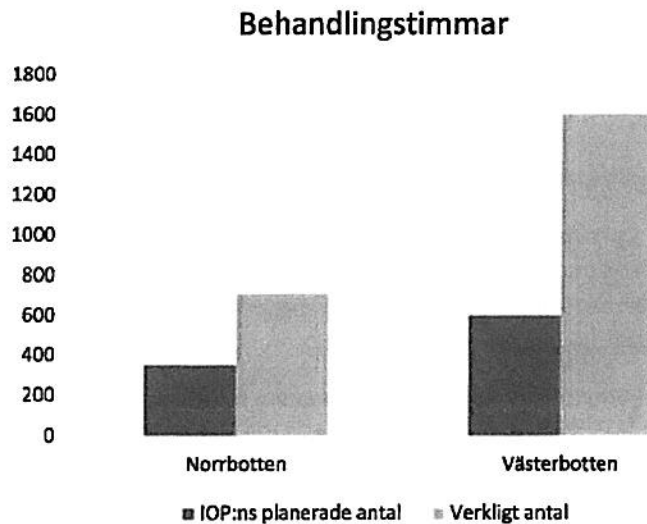
Cruz Roja Sueca

Gironummer
900 800-4

الصليب الأحمر السويدي

Organisationsnummer
802002-8711

Den IOP som tecknades 2015 utgick från en omfattning av ungefär 950 behandlingstimmar per år, varav 600 från Västerbotten och 350 från Norrbotten. 2019 genomfördes 1605 behandlingstimmar per år i Västerbotten och 711 i Norrbotten, således 2,4 gånger så många som IOP:n var planerad att omfatta.

Utöver behandlingsverksamheten har också anhörigstöd och barnverksamhet startat upp. Denna är inte inräknad i antalet behandlingstimmar, och omfattar:

- Anhörigsamtal med partners och barn till patienter.
- Grupper "Flyktfågarna" för barn i åldrarna 6-12 år, med tio träffar samt individuell uppföljning, där barnen arbetar med en anpassad känsluskola och kreativa uttryck, och föräldrarna får stöd i hur de kan stötta sina barn, med syfte att minska barnens traumasymtom, och därmed risken för framtida psykisk ohälsa.
- Småbarnsgrupp, för traumatiserade mammor med barn 0-3 år, där fokus är att främja en god anknytning, också för att minska risken för framtida psykisk ohälsa hos barnen.
- Grupper för tonårsflickor i familjer med psykisk ohälsa. Flickorna har identifierats som särskilt sårbara och i behov av psykosociala insatser, psykoedukation, stöd och aktivering.
- Lovaktiviteter tillsammans med Rädda Barnen, för asylsökande barn.
- Under 2020 kommer också ett sommarläger att hållas för barnfamiljer.

I patientgruppen ser vi att andelen kvinnor har ökat, liksom andelen äldre. Även kvotflyktingar har ökat, vilket är en grupp som har kommit på grund av att de är extra utsatta och har stora behov, varför arbetet är mer resurskrävande.

Våra besöksadresser

Member of the International
Federation of Red Cross and
Red Crescent Societies

Swedish Red Cross

Stationsgatan 12
931 31 Skellefteå
Tel: 0910-71 78 52

Croix-Rouge Suédoise

E-post
rkc.skelleftea@redcross.se
Webbsida
www.redcross.se

Cruz Roja Sueca

Gironummer
900 800-4

الصليب الأحمر السويدي

Organisationsnummer
802002-8711

Trots ökningen på behandlarsidan, och åtgärder för att effektivisera behandlingen har vi i dagsläget långa väntetider till behandling. Väntetiden ligger för närvarande kring sex-åtta månader. Utifrån den ökade efterfrågan på behandling, även för personer som befunnit sig en längre tid i Sverige, ser vi behov av att minst kunna bibehålla verksamheten på nuvarande nivå.

Finansiering

Utifrån att Socialdepartementet beviljat medel för förstärkning, och att Svenska Röda Korset bidrar med ökade medel för verksamheten är idag regionernas kostnad för verksamheten mycket låg i förhållande till verksamhetens omfattning. Tillsammans står Norr- och Västerbotten för 23 % av finansieringen, Västerbottens del är i dagsläget 14 % av kostnaderna för verksamheten. 66 % av remisserna gäller patienter från Västerbotten.

Intäkter (2020)

Statliga myndigheter	2 696 000
Regioner	2 150 000
Kommuner	395 000
Intäkter externa uppdrag	60 000
Summa Intäkter	5 301 000

Kostnader (2020)

Lön och personalkostnader	5 154 000
Verksamhetskostnader (IT, HR, ekonomi etc)	2 800 000
Tolkkostnader	402 000
Lokalkostnader	560 000
Materialkostnader	70 000
Resor, utbildning	260 000
Summa kostnader	9 246 000

Verksamhetsresultat

-3 945 000 (Täcks av Svenska Röda Korset)

Våra besöksadresser

Member of the International
Federation of Red Cross and
Red Crescent Societies

Swedish Red Cross

Stationsgatan 12
931 31 Skellefteå
Tel: 0910-71 78 52

Croix-Rouge Suédoise

E-post
rkc.skelleftea@redcross.se
Webbida
www.redcross.se

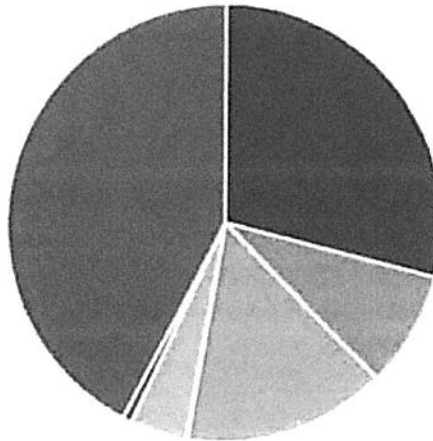
Cruz Roja Sueca

Gironummer
900 800-4

الصلب الأحمر السويدي

Organisationsnummer
802002-8711

Andel av finansiering 2020

■ Socialdepartementet ■ Region Norrbotten ■ Region Västerbotten
■ Skellefteå kommun ■ Externa uppdrag ■ Svenska Röda Korset

Från 2021 kommer avdelning Hälsa och vård inom Röda Korset att få minskade medel från Socialdepartementet med hälften. Vi behöver därför för att kunna bibehålla verksamheten på nuvarande nivå ett tillskott av medel.

Vi föreslår att en ny överenskommelse kring Idéburet offentligt partnerskap med start 2021 skrivs med region Västerbotten. Förslagsvis som tidigare för en treårsperiod med möjlighet till förlängning 1 + 1 år. Vi föreslår ett belopp på 2.100.000 med årliga uppskrivningar på samma sätt som inom regionens verksamheter.

För Svenska Röda Korset, avdelning Hälsa och vård

Therése Landin
Verksamhetschef
Röda Korsets Behandlingscenter Skellefteå
0910-717 855
therese.landin@redcross.se

Ulrika Wickman
Avdelningschef
Hälsa och vård
040-326520
ulrika.wickman@redcross.se

Våra besöksadresser

Member of the International
Federation of Red Cross and
Red Crescent Societies

Swedish Red Cross

Stationsgatan 12
931 31 Skellefteå
Tel: 0910-71 78 52

Croix-Rouge Suédoise

Epost
rkc.skelleftea@redcross.se
Webbsida
www.redcross.se

Cruz Roja Sueca

Gironummer
900 800-4

الصلیب الأحمر السويدي

Organisationsnummer
802002-8711